T084 TKL 2 (57) 1509 Luận Đại Trí Độ-Giải Thích Phẩm 37-Xá Lợi

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 59 697

LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ
QUYEÅN 59

GIAÛI THÍCH PHAÅM BA MÖÔI BAÛY: XAÙ LÔÏI

KINH: Phaät baûo Thích-ñeà-hoaøn nhôn: Kieàu-thi-ca! Neáu xaù lôïi Phaät ñaày Dieâm-phuø-ñeà laøm moät phaàn, laïi coù ngöôøi vieát quyeån kinh Baùt-nhaõ Ba-la-maät laøm moät phaàn, trong hai phaàn aáy, oâng laáy phaàn naøo? Thích-ñeà-hoaøn nhôn baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu xaù lôïi Phaät ñaày coõi Dieâm-phuø-ñeà laøm moät phaàn, quyeån kinh Baùt-nhaõ Ba- la-maät laøm moät phaàn, trong hai phaàn aáy con thaø laáy phaàn quyeån kinh Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Vì sao? Baïch ñöùc Theá Toân! Con ñoái vôùi xaù lôïi Phaät chaúng phaûi khoâng cung kính, chaúng phaûi khoâng toân troïng, vì xaù lôïi töø trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät sinh, nhôø huaân tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät, neân xaù lôïi aáy ñöôïc cuùng döôøng, cung kính, toân troïng, taùn thaùn. Baáy giôø Xaù-lôïi-phaát hoûi Thích-ñeà-hoaøn nhôn: Kieàu-thi-ca! Baùt- nhaõ Ba-la-maät khoâng theå laáy, vì khoâng saéc, khoâng hình, khoâng ñoái, nhaát töôùng, töùc laø voâ töôùng, oâng laøm sao muoán chaáp laáy. Vì sao? Vì Baùt-nhaõ Ba-la-maät aáy khoâng vì chaáp thuû neân xuaát sinh, khoâng vì xaû boû neân xuaát sinh, khoâng vì taêng giaûm, tuï taùn, toån ích, nhô saïch neân xuaát sinh (Kinh Ñaïi Baùt-nhaõ ghi: Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaäm thaâm, khoâng thuû, khoâng xaû, khoâng taêng, khoâng giaûm, khoâng ích, khoâng toån, khoâng caáu, khoâng tònh - ND) Baùt-nhaõ Ba-la-maät aáy khoâng hôïp cuøng phaùp chö Phaät, khoâng boû phaùp phaøm phu, khoâng hôïp cuøng phaùp Bích-chi Phaät, phaùp A-la-haùn, phaùp hoïc, khoâng boû phaùp phaøm phu; khoâng hôïp cuøng taùnh voâ vi, khoâng boû phaùp höõu vi, khoâng hôïp cuøng noäi khoâng cho ñeán voâ phaùp höõu phaùp khoâng, khoâng hôïp cuøng Boán nieäm xöù cho ñeán Trí nhaát thieát chuûng, khoâng boû phaùp phaøm phu. Thích-ñeà-hoaøn nhôn noùi vôùi

Xaù-lôïi-phaát: Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Xaù-

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 59 698

lôïi-phaát! Neáu coù ngöôøi bieát Baùt-nhaõ Ba-la-maät aáy khoâng hôïp cuøng phaùp chö Phaät, khoâng boû phaùp phaøm phu, cho ñeán khoâng hôïp cuøng Trí nhaát thieát chuûng, khoâng boû phaùp phaøm phu, aáy laø Boà-taùt ma-ha-taùt hay thöïc haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, hay tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Vì sao? Vì Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng haønh theo töôùng hai phaùp, khoâng coù töôùng hai phaùp laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät, khoâng coù töôùng hai phaùp laø Thieàn Ba-la-maät cho ñeán Thí Ba-la-maät. Baáy giôø Phaät taùn thaùn Thích-ñeà-hoaøn nhôn: Laønh thay, laønh thay! Kieàu-thi-ca! Nhö lôøi oâng noùi, Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng haønh theo töôùng hai phaùp, khoâng coù töôùng hai phaùp laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät, khoâng coù töôùng hai phaùp laø Thieàn Ba-la-maät cho ñeán Thí Ba-la-maät. Kieàu-thi-ca! Neáu ngöôøi muoán coù ñöôïc phaùp taùnh hai töôùng laø ngöôøi muoán coù ñöôïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät hai töôùng. Vì sao? Kieàu-thi-ca! Vì phaùp taùnh vaø Baùt-nhaõ khoâng hai khoâng khaùc, cho ñeán Thí Ba-la-maät cuõng nhö vaäy. Neáu ngöôøi muoán coù ñöôïc thaät teá, phaùp taùnh, taùnh baát khaû tö nghì hai töôùng, laø ngöôøi muoán coù ñöôïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät hai töôùng. Vì sao? Vì Baùt-nhaõ Ba-la-maät vaø taùnh baát khaû tö nghì khoâng hai khoâng khaùc (Kinh Ñaïi Baùt-nhaõ ghi: Neáu ngöôøi muoán khieán Baùt-nhaõ thaäm thaâm cho ñeán Thí Ba-la-maät coù hai töôùng, laø muoán khieán phaùp giôùi, nhö nhö, phaùp taùnh, thaät teá, baát tö nghì giôùi cuõng coù hai töôùng. Vì sao? Vì Baùt-nhaõ thaäm thaâm cho ñeán Thí Ba-la-maät, ñeàu cuøng vôùi phaùp giôùi cho ñeán baát tö nghì giôùi khoâng hai khoâng khaùc – ND). Thích-ñeà-hoaøn nhôn baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Heát thaûy ngöôøi theá gian vaø chö Thieân, A-tu-la neân leã baùi cuùng döôøng Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Vì sao? Vì caùc Boà-taùt ma-ha-taùt hoïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät maø chöùng ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Baïch ñöùc Theá Toân! Con thöôøng ngoài treân nhaø thieän phaùp, neáu khi con khoâng coù ôû treân toøa, thì caùc Thieân töû ñeán cuùng döôøng con, laøm leã ñi quanh choã con ngoài roài ñi trôû lui. Caùc Thieân töû nghó raèng: Thích-ñeà- hoaøn nhôn ôû taïi choã naøy noùi phaùp cho caùc trôøi Ba möôi ba nghe nhö vaäy. Baïch ñöùc Theá Toân! ÔÛ choã coù cheùp quyeån kinh Baùt-nhaõ Ba-la-maät thoï trì, ñoïc tuïng, vì noùi cho ngöôøi khaùc neân choã aáy chö Thieân, Roàng, Daï-xoa, Caøn-thaùt-baø, A-tu-la, Ca laàu la, Khaån na la, Ma-haàu la giaø trong möôøi phöông ñeàu ñeán leã baùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät, vaø cuùng döôøng xong lui veà. Vì sao? Vì töø trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät sinh ra chö Phaät vaø taát caû duïng cuï vui thích cuûa chuùng sinh. Xaù lôïi chö Phaät cuõng laø nhaân duyeân truù xöù cho Trí nhaát thieát chuûng. Baïch Theá Toân! Vì vaäy, trong hai phaàn aáy con laáy Baùt-nhaõ Ba-la-maät.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 59 699

Laïi nöõa, baïch ñöùc Theá Toân! Neáu con thoï trì, ñoïc tuïng kinh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, taâm saâu vaøo trong phaùp, khi aáy con khoâng thaáy töôùng sôï haõi. Vì sao? Baïch Theá Toân! Vì Baùt-nhaõ Ba-la-maät aáy khoâng töôùng, khoâng maïo,

khoâng ngoân, khoâng thuyeát. Baïch ñöùc Theá Toân! Khoâng töôùng, khoâng maïo, khoâng ngoân, khoâng thuyeát laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät cho ñeán laø Trí nhaát thieát chuûng. Baïch ñöùc Theá Toân! Baùt-nhaõ Ba-la-maät, neáu coù töôùng chaúng phaûi voâ töôùng, thì chö Phaät khoâng theå bieát taát caû phaùp khoâng töôùng, khoâng maïo, khoâng ngoân, khoâng thuyeát. Baïch ñöùc Theá Toân! Vì Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaät laø khoâng töôùng, khoâng maïo, khoâng ngoân, khoâng thuyeát neân chö Phaät bieát taát caû phaùp khoâng töôùng, khoâng maïo, khoâng ngoân, khoâng thuyeát, chöùng ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc; vì caùc ñeä töû noùi caùc phaùp cuõng khoâng töôùng, khoâng maïo, khoâng ngoân, khoâng thuyeát. Vì vaäy, baïch Theá Toân! Baùt-nhaõ Ba-la-maät aáy taát caû theá gian, trôøi, ngöôøi, A-tu-la ñeàu neân cuùng döôøng, cung kính, toân troïng, taùn thaùn, höông hoa, anh laïc cho ñeán phan loïng. Laïi nöõa, baïch ñöùc Theá Toân! Neáu coù ngöôøi thoï trì Baùt-nhaõ Ba-la- maät, thaân caän ñoïc tuïng, giaûng noùi, nhôù nghó ñuùng vaø vieát cheùp, cuùng döôøng höông hoa cho ñeán phan loïng, ngöôøi aáy khoâng ñoïa ñòa nguïc, suùc sinh, ngaõ quæ, khoâng rôi vaøo ñòa vò Thanh-vaên, Bích-chi Phaät, cho ñeán chöùng ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng chaùnh giaùc, thöôøng thaáy chö Phaät; ngöôøi aáy töø moät coõi Phaät ñeán moät coõi Phaät, cuùng döôøng chö Phaät, cung kính, toân troïng, taùn thaùn, höông hoa cho ñeán phan loïng. Laïi nöõa, baïch ñöùc Theá Toân! Xaù lôïi Phaät ñaày ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi laøm moät phaàn, quyeån kinh Baùt-nhaõ Ba-la-maät laøm moät phaàn, trong hai phaàn aáy, con laáy phaàn Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Vì sao? Baïch ñöùc Theá Toân! Vì Baùt-nhaõ Ba-la-maät aáy sinh xaù lôïi chö Phaät. Theá neân xaù lôïi ñöôïc cuùng döôøng, cung kính, toân troïng, taùn thaùn. Thieän nam töû, thieän nöõ nhaân aáy nhôø cuùng döôøng, cung kính xaù lôïi neân ñöôïc thoï phöôùc laïc ôû coõi trôøi, coõi ngöôøi, thöôøng khoâng bò ñoïa vaøo ba ñöôøng aùc, ñöôïc nhö sôû nguyeän, daàn daàn duøng phaùp ba thöøa vaøo Nieát-baøn. Theá neân, baïch ñöùc Theá Toân! Hoaëc coù thaáy Phaät hieän taïi, hoaëc thaáy quyeån kinh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, baèng nhau khoâng khaùc. Vì sao? Baïch ñöùc Theá Toân! Vì Baùt-nhaõ Ba-la- maät vaø Phaät khoâng hai khoâng khaùc. LUAÄN: Hoûi: Treân laáy vieäc döïng thaùp baûy baùu so saùnh vieäc cuùng döôøng Baùt-nhaõ Ba-la-maät, nghóa ñaõ ñaày ñuû, sao nay Phaät coøn ñem xaù lôïi vaø quyeån kinh so saùnh nhau?

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 59 700

Ñaùp: Tröôùc noùi thaùp baûy baùu laø truù xöù cuûa xaù lôïi, nay chæ noùi roõ xaù lôïi so vôùi quyeån kinh. Xaù lôïi tuy khoâng baèng Baùt-nhaõ, song ñaày coõi Dieâm-phuø-ñeà, coøn Baùt-nhaõ thaâm dieäu, neân chæ neâu quyeån kinh. Laïi nöõa, ngöôøi xuaát gia phaàn nhieàu tham trí tueä, vì trí tueä laø nhaân duyeân giaûi thoaùt, coøn ngöôøi taïi gia phaàn nhieàu tham phöôùc ñöùc, vì phöôùc ñöùc laø nhaân duyeân vui; ngöôøi xuaát gia phaàn nhieàu tham vaät do yù thöùc bieát, coøn ngöôøi taïi gia phaàn nhieàu tham vaät do naêm thöùc bieát. Thích- ñeà-hoaøn nhôn ñaõ ñöôïc quaû baùo phöôùc laïc raát lôùn, raát laø toân thaéng giöõa ngöôøi taïi gia, vì vaäy neân Phaät hoûi Thích-ñeà-hoaøn nhôn. Thích-ñeà-hoaøn nhôn thöa: Trong hai phaàn aáy, con laáy phaàn quyeån kinh Baùt-nhaõ Ba- la-maät. Trong ñaây töï noùi

nhaân duyeân: Baïch ñöùc Theá Toân! Con khoâng daùm khinh maïn khoâng cung kính xaù lôïi. Con bieát cuùng döôøng baèng haït caûi ñöôïc coâng ñöùc voâ löôïng voâ bieân, cho ñeán khi thaønh Phaät, coâng ñöùc khoâng cuøng taän, huoáng gì cuùng döôøng xaù lôïi ñaày coõi Dieâm-phuø-ñeà! Baïch ñöùc Theá Toân! Boà-taùt thoï thaân beøn coù xaù lôïi, ngöôøi khoâng xem quí; khi ñöôïc thaønh Phaät, xaù lôïi do Baùt-nhaõ huaân tu, neân ngöôøi ñeàu cung kính, toân troïng, cuùng döôøng. Vì vaäy neân trong hai phaàn, con laáy phaàn hôn. Hoûi: Xaù-lôïi-phaát ñaõ bieát Thích-ñeà-hoaøn nhôn do vì theá ñeá neân noùi laáy Baùt-nhaõ Ba-la-maät, côù sao coøn naïn hoûi? Ñaùp: Thích-ñeà-hoaøn nhôn vì taïi gia bò phieàn naõo troùi buoäc, naêm duïc che laáp, maø noùi ñöôïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät, vieäc aáy hy höõu! Vì vaäy Xaù-lôïi-phaát gaïn hoûi, muoán Thích-ñeà-hoaøn nhôn trôû laïi hoûi thaâm nghóa cuûa Phaät, cho neân naïn hoûi. Thích-ñeà-hoaøn nhôn thuaän theo yù Xaù-lôïi- phaát, ñaùp raèng “Ñuùng vaäy”. YÙ cuûa Thích-ñeà-hoaøn nhôn laø ñoái vôùi heát thaûy phaùp khoâng coù hai töôùng, khoâng cho xaù lôïi Phaät laø nhoû, khoâng cho Baùt-nhaõ Ba-la-maät laø lôùn. Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng coù töôùng hai, töôùng phaân bieät, maø vì lôïi ích cho haøng Boà-taùt môùi phaùt taâm neân theo theá ñeá noùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät nhö vaäy... laøm cho taâm chuùng sinh khoâng hai khoâng phaân bieät. Vì lôïi ích lôùn, neân con laáy Baùt-nhaõ. Khi aáy, Phaät taùn thaùn Thích-ñeà-hoaøn nhôn: “Laønh thay, laønh thay!” Vì coù theå phaân bieät caùc phaùp vaø coù theå kheùo noùi töôùng Baùt-nhaõ, laø töôùng khoâng hai, cho neân taùn thaùn. Trong ñaây Phaät töï noùi thí duï: Neáu ngöôøi muoán phaân bieät phaùp taùnh, thaät teá laøm hai phaàn laø ngöôøi aáy muoán phaân bieät Baùt-nhaõ Ba-la-maät laøm hai phaàn. Ñeá-thích töï noùi Baùt-nhaõ, laïi nghe Phaät laäp laïi, taâm oâng thanh tònh, tin saâu hoan hyû, noùi: “Heát thaûy theá gian neân leã kính”. Thích-ñeà-hoaøn

nhôn töï noùi nhaân duyeân: “Taát caû Boà-taùt hoïc Baùt-nhaõ aáy, chöùng ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc”. Laïi trong ñaây laáy thaân mình ñeå ví duï, thaân mình ví duï Phaät, quyeån kinh Baùt-nhaõ ví duï choã ngoài. Coù ngöôøi noùi: Thaân mình ví duï Baùt-nhaõ, choã ngoài ví duï xaù lôïi, theá neân trong hai phaàn, laáy phaàn quyeån kinh Baùt-nhaõ. Laïi nöõa, baïch ñöùc Theá Toân! Con neáu thoï trì ñoïc tuïng Baùt-nhaõ, khi aáy cho ñeán khoâng thaáy coù daáu hieäu sôï haõi, huoáng gì sôï haõi thaät. Vì côù sao? Vì heát thaûy phaùp khoâng töôùng, khoâng ngoân, khoâng thuyeát. Baùt- nhaõ Ba-la-maät hay khieán ngöôøi tu ngoä ñöôïc phaùp voâ töôùng aáy, cho neân khoâng sôï. Ngöôøi thoï trì cuùng döôøng Baùt-nhaõ khoâng bò rôi vaøo ba ñöôøng aùc vaø ba thöøa, ñôøi ñôøi khoâng lìa chö Phaät, thöôøng cuùng döôøng möôøi phöông chö Phaät. Theá neân ñoái vôùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät, heát thaûy theá gian neân cuùng döôøng. Laïi nöõa, Phaät môû ñaàu baèng laáy xaù lôïi Phaät ñaày coõi Dieâm-phuø-ñeà, Ñeá-thích roõ hai vieäc hôn thua, vì heát thaûy chuùng sinh neân taêng roäng xaù lôïi ñeán ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi. Tronng ñaây töï noùi nhaân duyeân: Thaáy Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuøng vôùi thaáy Phaät ngang nhau khoâng khaùc. KINH: Laïi nöõa, baïch ñöùc Theá Toân! Nhö Phaät ôû ñôøi

thò hieän ba vieäc (Ñaûn sinh, Thaønh ñaïo, Nhaäp Nieát-baøn – ND) vaø noùi möôøi hai boä Kinh, töø Tu ña la, Kyø daï cho ñeán Öu ba ñeà xaù. Laïi coù thieän nam töû, thieän nöõ nhaân thoï trì, ñoïc tuïng, giaûng noùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät, hai vieäc aáy baèng nhau khoâng khaùc. Vì sao? Baïch ñöùc Theá Toân! Vì töø trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät aáy xuaát sinh ba vieäc thò hieän vaø möôøi hai boä Kinh, töø Tu ña la cho ñeán Öu ba ñeà xaù. Laïi nöõa, baïch ñöùc Theá Toân! Möôøi phöông chö Phaät ôû ñôøi thò hieän ba vieäc, noùi möôøi hai boä Kinh töø Tu ña la cho ñeán Öu ba ñeà xa. Laïi coù thieän nam töû, thieän nöõ nhaân, thoï trì Baùt-nhaõ Ba-la-maät, vì ngöôøi khaùc noùi, hai vieäc aáy baèng nhau khoâng khaùc. Vì sao? Vì töø trong Baùt-nhaõ Ba- la-maät xuaát sinh chö Phaät vaø möôøi hai boä Kinh, töø Tu ña la cho ñeán Öu ba ñeà xaù. Laïi nöõa, baïch ñöùc Theá Toân! Neáu coù ngöôøi cuùng döôøng chö Phaät trong möôøi phöông theá giôùi nhö soá caùt soâng Haèng cung kính, toân troïng, taùn thaùn, höông hoa, cho ñeán phan loïng. Laïi coù ngöôøi cheùp quyeån kinh Baùt-nhaõ Ba-la-maät cung kính, toân troïng, taùn thaùn, höông hoa, cho ñeán phan loïng, phöôùc kia baèng nhau, vì möôøi phöông chö Phaät ñeàu töø trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät xuaát sinh. Laïi nöõa, baïch ñöùc Theá Toân! Thieän nam töû, thieän nöõ nhaân nghe

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 59 702

Baùt-nhaõ Ba-la-maät aáy, thoï trì, ñoïc tuïng, nhôù nghó ñuùng vaø vì ngöôøi khaùc noùi, ngöôøi aáy khoâng ñoïa ñòa nguïc, suùc sinh, ngaõ quæ, cuõng khoâng rôi vaøo ñòa vò Thanh-vaên, Bích-chi Phaät. Vì sao? Vì neân bieát thieän nam töû, thieän nöõ nhaân aáy chính ôû ñòa vò baát thoái. Baùt-nhaõ Ba-la-maät aáy xa lìa taát caû khoå naõo suy beänh. Laïi nöõa, baïch ñöùc Theá Toân! Neáu coù thieän nam töû, thieän nöõ nhaân cheùp quyeån kinh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, thoï trì, thaân caän, cuùng döôøng, cung kính, toân troïng, taùn thaùn, ngöôøi aáy lìa heát caùc sôï haõi. Baïch ñöùc Theá Toân! Thí nhö ngöôøi maéc nôï thaân caän vôùi quoác vöông, cung caáp hai beân, chuû nôï laïi trôû laïi cuùng döôøng cung kính ngöôøi aáy, ngöôøi aáy khoâng coøn sôï haõi. Vì sao? Baïch ñöùc Theá Toân! Vì ngöôøi döïa keà nôi vua, nöông caäy ngöôøi coù theá löïc.Nhö vaäy, baïch ñöùc Theá Toân! Xaù lôïi chö Phaät nhôø Baùt-nhaõ Ba-la-maät huaân tu, neân ñöôïc cuùng döôøng cung kính. Baïch ñöùc Theá Toân! Neân bieát Baùt-nhaõ Ba-la-maät nhö vua, Xaù-lôïi- phaát nhö ngöôøi maéc nôï; ngöôøi maéc nôï döïa vua neân ñöôïc cuùng döôøng. Xaù lôïi cuõng döïa Baùt-nhaõ Ba-la-maät huaân tu neân ñöôïc cuùng döôøng. Baïch ñöùc Theá Toân! Neân bieát Trí nhaát thieát chuûng cuûa chö Phaät cuõng do Baùt-nhaõ Ba-la-maät huaân tu neân ñöôïc thaønh töïu. Vì theá, baïch ñöùc Theá Toân! Trong hai phaàn, con laáy phaàn Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Vì sao? Baïch ñöùc Theá Toân! Vì töø trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät xuaát sinh 32 töôùng, xaù lôïi chö Phaät cuõng töø trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät xuaát sinh Möôøi löïc Phaät, Boán ñieàu khoâng sôï, Boán trí voâ ngaïi, Möôøi taùm phaùp khoâng chung, ñaïi töø ñaïi bi. Baïch ñöùc Theá Toân! Töø trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät xuaát sinh naêm Ba-la-maät kia laøm cho ñöôïc danh töï laø Ba-la-maät, töø trong Baùt-nhaõ Ba- la-maät xuaát sinh Trí nhaát thieát chuûng cuûa chö Phaät. Laïi nöõa, baïch ñöùc Theá Toân! ÔÛ trong ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi

neáu coù ngöôøi thoï trì, cuùng döôøng, cung kính, toân troïng, taùn thaùn Baùt-nhaõ Ba- la-maät thì ôû choã aáy, hoaëc ngöôøi hoaëc chaúng phaûi ngöôøi, khoâng theå tìm ñöôïc choã tieän lôïi ñeå phaù. Ngöôøi aáy daàn daàn ñöôïc vaøo Nieát-baøn. Baïch ñöùc Theá Toân! Baùt-nhaõ Ba-la-maät coù lôïi ích lôùn nhö vaäy, coù theå ôû trong ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi laøm Phaät söï. Baïch ñöùc Theá Toân! ÔÛ truù xöù naøo coù Baùt-nhaõ Ba-la-maät thì ôû ñoù laø coù Phaät. Baïch ñöùc Theá Toân! Thí nhö ôû truù xöù coù ngoïc ma ni voâ giaù, caùc phi nhaân khoâng tìm ñöôïc choã tieän lôïi ñeå phaù. Neáu thieän nam töû, thieän nöõ nhaân coù beänh nhieät, laáy ngoïc aáy ñeo treân mình, beänh nhieät lieàn heát, neáu

coù beänh gioù, beänh laïnh, beänh laãn loän caû noùng gioù laïnh, laáy ngoïc aáy ñeo treân mình, beänh ñeàu tröø heát. Neáu trong choã toái, ngoïc aáy coù theå soi saùng, khi noùng coù theå laøm maùt, khi laïnh coù theå laøm aám, choã coù ngoïc khoâng laïnh khoâng noùng, thôøi tieát thuaän hoøa, choã aáy cuõng khoâng coù caùc thöù ñoäc khaùc. Neáu thieän nam töû, thieän nöõ nhaân bò raén ñoäc caén, laáy ngoïc chæ cho thaáy, ñoäc lieàn tieâu maát. Laïi nöõa, baïch ñöùc Theá Toân! Neáu nam töû, nöõ nhaân ñau maét, ñau da, muø loøa, laáy ngoïc chæ cho thaáy, lieàn tröø dieät; neáu coù gheû laùc, phuø thuûng, laáy ngoïc ñeo treân mình, beänh lieàn heát. Laïi nöõa, baïch ñöùc Theá Toân! Ngoïc ma ni aáy ôû trong nöôùc, nöôùc theo ma ni thaønh moät maøu, neáu laáy vaät maøu xanh goùi laïi ñeå trong nöôùc, maøu nöôùc thaønh xanh, neáu laáy vaät maøu vaøng, ñoû, traéng, hoàng, hoà thuûy boïc laïi ñeå trong nöôùc, nöôùc lieàn theo ñoù thaønh maøu vaøng, ñoû, traéng, hoàng, hoà thuûy. Laáy vaät coù caùc maøu nhö vaäy goùi ngoïc ñeå trong nöôùc, nöôùc lieàn theo ñoù thaønh caùc maøu. Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu nöôùc ñuïc, laáy ngoïc ñeå vaøo nöôùc lieàn trong, ngoïc aáy coù ñöùc taùnh nhö vaäy. Baáy giôø, A-nan hoûi Thích-ñeà-hoaøn nhôn:Kieàu-thi-ca! Ngoïc ma ni aáy laø baùu treân trôøi, hay laø baùu coõi Dieâm-phuø-ñeà? Thích-ñeà-hoaøn nhôn thöa vôùi A-nan: Ñoù laø baùu treân trôøi, ngöôøi coõi Dieâm-phuø-ñeà cuõng coù baùu aáy, nhöng vì coâng ñöùc ít neân khoâng ñaày ñuû, coøn baùu treân trôøi trong saïch, nheï ñeïp, khoâng theå laáy thí duï so ñöôïc. Laïi nöõa, baïch ñöùc Theá Toân! Ngoïc ma ni aáy neáu ñeå trong hoøm, khi laáy ngoïc ra, coâng naêng noù xoâng öôùp hoøm neân ngöôøi ta ñeàu yeâu kính. Baïch ñöùc Theá Toân! Nhö vaäy, ôû truù xöù coù cheùp quyeån kinh Baùt-nhaõ Ba-la-maät thì choã aáy khoâng sôï caùc söï naõo haïi, cuõng nhö choã coù ñeo ngoïc ma ni, thì khoâng coù caùc naïn. Baïch ñöùc Theá Toân! Sau khi Phaät Nieát-baøn, xaù lôïi ñöôïc cuùng döôøng ñeàu do naêng löïc cuûa Baùt-nhaõ Ba-la-maät, Thieàn Ba-la-maät cho ñeán Thí Ba-la-maät; do naêng löïc coâng ñöùc cuûa noäi khoâng cho ñeán voâ phaùp höõu phaùp khoâng, Boán nieäm xöù cho ñeán Möôøi taùm phaùp khoâng chung, Nhaát thieát trí, phaùp töôùng, phaùp truï, phaùp vò, phaùp taùnh, thaät teá, baát khaû tö nghì taùnh, Trí nhaát thieát chuûng. Thieän nam töû, thieän nöõ nhaân nghó raèng: Xaù lôïi Phaät aáy laø truù xöù cuûa caùc coâng ñöùc chö Phaät, nhö Nhaát thieát trí, Trí nhaát thieát chuûng, ñaïi töø ñaïi bi, döùt heát thaûy kieát söû vaø taäp khí, thöôøng haønh xaû, phaùp khoâng sai laàm ngang baèng truï

xöù coâng ñöùc cuûa chö Phaät. Do vaäy neân xaù lôïi ñöôïc cuùng döôøng.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 59 704

Baïch ñöùc Theá Toân! Xaù lôïi laø vaät baùu cuûa caùc coâng ñöùc, laø truù xöù cuûa Ba-la-maät khoâng nhô khoâng saïch, laø truù xöù cuûa Ba-la-maät chaúng sinh chaúng dieät, Ba-la-maät chaúng vaøo chaúng ra, Ba-la-maät chaúng taêng chaúng giaûm, Ba-la-maät chaúng ñeán chaúng ñi chaúng ôû. Xaù lôïi Phaät aáy laø truù xöù Ba-la-maät caùc phaùp töôùng, do Ba-la-maät caùc phaùp aáy huaân tu neân xaù lôïi ñöôïc cuùng döôøng. Laïi nöõa, Baïch ñöùc Theá Toân! Khoâng keå xaù lôïi ñaày ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi, maø xaù lôïi ñaày caû theá giôùi nhö caùt soâng Haèng laøm moät phaàn, coù ngöôøi cheùp quyeån kinh Baùt-nhaõ Ba-la-maät laøm moät phaàn, trong hai phaàn aáy, con laáy phaàn Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Vì sao? Vì töø trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät aáy xuaát sinh xaù lôïi Phaät, do Baùt-nhaõ Ba-la-maät aáy huaân tu neân xaù lôïi ñöôïc cuùng döôøng. Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu coù thieän nam töû, thieän nöõ nhaân cuùng döôøng xaù lôïi, cung kính, toân troïng, taùn thaùn, quaû baùo coâng ñöùc kia khoâng coù ngaèn meù, höôûng thoï phöôùc laïc coõi trôøi coõi ngöôøi, ñoù laø doøng lôùn Saùt- lôïi, doøng lôùn Baø-la-moân, ñaïi gia cö só, choã trôøi Töù thieân vöông, cho ñeán phöôùc laïc trong coõi trôøi Tha-hoùa-töï-taïi, cuõng do nhaân duyeân phöôùc ñöùc aáy neân seõ ñöôïc heát khoå. Neáu thoï Baùt-nhaõ Ba-la-maät naøy, ñoïc tuïng, giaûng noùi, nhôù nghó ñuùng thì ngöôøi aáy coù theå ñaày ñuû Thieàn Ba-la-maät cho ñeán Thí Ba-la-maät, coù theå ñaày ñuû Boán nieäm xöù cho ñeán Möôøi taùm phaùp khoâng chung, vöôït qua ñòa vò Thanh-vaên, Bích-chi Phaät, truù ñòa vò Boà-taùt; truù ñòa vò Boà-taùt vò roài, ñöôïc thaàn thoâng Boà-taùt, töø moät coõi Phaät ñeán moät coõi Phaät. Vò Boà-taùt aáy vì chuùng sinh maø thoï thaân tuøy choã thích öùng, thaønh töïu chuùng sinh, hoaëc laøm Chuyeån luaân Thaùnh vöông, hoaëc sinh doøng lôùn Saùt-lôïi, hoaëc sinh doøng lôùn Baø-la-moân, ñeå thaønh töïu chuùng sinh . Vì vaäy, Baïch ñöùc Theá Toân! Con khoâng phaûi vì khinh maïn khoâng cung kính maø khoâng laáy phaàn xaù lôïi, vì thieän nam töû, thieän nöõ nhaân cuùng döôøng Baùt-nhaõ Ba-la-maät töùc laø cuùng döôøng xaù lôïi. Laïi nöõa, Baïch ñöùc Theá Toân! Coù ngöôøi muoán thaáy phaùp thaân, saéc thaân Phaät hieän taïi trong möôøi phöông voâ löôïng voâ soá theá giôùi, ngöôøi aáy neân nghe, thoï trì Baùt-nhaõ Ba-la-maät, ñoïc tuïng, nhôù nghó ñuùng, vì ngöôøi khaùc noùi roäng. Nhö vaäy, thieän nam töû, thieän nöõ nhaân aáy seõ thaáy phaùp thaân, saéc thaân Phaät hieän taïi trong möôøi phöông voâ löôïng voâ soá theá giôùi. Thieän nam töû, thieän nöõ nhaân aáy haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng neân duøng phaùp töôùng tu Nieäm Phaät Tam-muoäi. Laïi nöõa, thieän nam töû, thieän nöõ nhaân muoán thaáy chö Phaät hieän taïi haõy neân thoï Baùt-nhaõ Ba-la-maät aáy, cho ñeán nhôù nghó ñuùng. LUAÄN: Laïi nöõa, Phaät truù ba söï thò hieän, thuyeát möôøi hai boä Kinh.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 59 705

Hoûi: Trong taát caû ngöôøi thuyeát phaùp, khoâng ai baèng Phaät, Phaät noùi möôøi hai boä Kinh ñaày ñuû taát caû, taïi sao thieän nam töû chæ thoï trì Baùt-nhaõ

Ba-la-maät maø laïi baèng vôùi Phaät khoâng khaùc? Ñaùp: Trong ñaây Phaät muoán xöng taùn Baùt-nhaõ laø lôùn. Trong möôøi hai boä Kinh, Baùt-nhaõ laø toái thaéng. Vì sao? Vì noùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät aáy thì coù nhieàu ngöôøi phaùt taâm Boà-taùt. Coøn khi noùi möôøi hai boä Kinh thì phaùt taâm ba thöøa laãn loän. Khoâng laáy coâng ñöùc Boá taùt saùnh vôùi voâ löôïng thaân Phaät, vì ñaây noùi phaùp thaân. Boà-taùt chæ noùi Baùt-nhaõ, khuyeán daãn Ñaïi thöøa; Phaät noùi laãn loän, khuyeán daãn ba thöøa, cho neân baèng nhau khoâng khaùc. Laïi nöõa, ba söï thò hieän vaø noùi möôøi hai boä Kinh, caên baûn laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Cuùng döôøng chö Phaät möôøi phöông nhö soá caùt soâng Haèng, hoaëc laïi coù ngöôøi cuùng quyeån kinh Baùt-nhaõ cuõng baèng nhau khoâng khaùc. Trong ñaây Phaät töï noùi Baùt-nhaõ sôû dó coù nhaân duyeân phöôùc ñöùc thuø thaéng laø vì Baùt-nhaõ phaù ñöôïc heát thaûy khoå naõo, suy beänh, sôï haõi; nhö ngöôøi maéc nôï döïa vaøo vua. Vua ví duï Baùt-nhaõ, ngöôøi maéc nôï ví duï xaù lôïi. Xaù lôïi laø do nghieäp nhaân duyeân ñôøi tröôùc taïo thaønh. Trong nhaân duyeân phaûi ñeàn traû ñoái xöùng, song do coù Baùt-nhaõ Ba-la-maät huaân tu, neân söï ñeàn traû ñoái xöùng theo nhaân duyeân ñôøi tröôùc vaø söï ñoùi khaùt laïnh noùng khoâng xaâm haïi ñöôïc, traùi laïi ñöôïc coõi trôøi coõi ngöôøi cuùng döôøng, nhö ngöôøi maéc nôï, döïa vaøo vua, trôû laïi ñöôïc chuû nôï toân kính. Tröôùc kia noùi khoâng coù caùc suy naõo vaø sôï haõi ñeå noùi roõ beân trong, nay noùi ngoïc ma ni thì ngöôøi vaø chaúng phaûi ngöôøi khoâng tìm ñöôïc choã deã ñeå noùi roõ beân ngoaøi. Ngöôøi aáy do cuùng döôøng Baùt-nhaõ Ba-la-maät neân hoaëc ñôøi nay hoaëc ñôøi sau, hoaëc thaân suy taâm beänh ñeàu tröø heát, caùc vieäc thieän nguyeän tuøy yù cho heát. Ñöôïc baùu Baùt-nhaõ Ba-la-maät, khoâng coù caùc sôï haõi, khoâng bò thieáu huït, thí nhö coù chaâu baùu voâ giaù, muoán gì ñöôïc naáy. Hoûi: Ngoïc baùu ma ni laø thöù baùu gì trong caùc thöù pha leâ, vaøng baïc, xa cöø, maõ naõo, löu ly, san hoâ, hoå phaùch vaø kim cöông? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Ngoïc baùu aáy töø trong naõo Roàng chuùa xuaát sinh, ngöôøi coù ñöôïc ngoïc aáy, chaát ñoäc khoâng theå haïi, vaøo löûa khoâng chaùy, coù coâng ñöùc nhö vaäy. Coù ngöôøi noùi: Ñoù laø Kim cöông cuûa Ñeá-thích caàm duøng khi chieán ñaáu vôùi A-tu-la, bò vôõ naùt rôi ñeán coõi Dieâm-phuø-ñeà. Coù ngöôøi noùi: Xaù lôïi Phaät töø quaù khöù laâu xa, khi chaùnh phaùp dieät taän, thì xaù lôïi bieán thaønh ngoïc aáy, ñeå lôïi ích chuùng sinh.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 59 706

Coù ngöôøi noùi: Do chuùng sinh coù phöôùc ñöùc nhaân duyeân, neân töï nhieân coù ngoïc aáy; thí nhö vì nhaân duyeân toäi naëng neân trong ñòa nguïc töï nhieân coù ñoà trò toäi. Ngoïc baùu naøy teân nhö yù, khoâng coù maøu saéc nhaát ñònh, trong suoát nheï ñeïp, ñoà vaät cuûa boán chaâu thieân haï ñeàu ñöôïc chieáu saùng. Nghóa ngoïc nhö yù, nhö tröôùc ñaõ noùi. Baùu naøy thöôøng sinh ra taát caû vaät baùu nhö y phuïc, aåm thöïc ñeàu theo yù muoán caáp cho ñuû caû, cuõng töø ñöôïc caùc suy naõo beänh khoå. Ngoïc baùu naøy coù hai thöù: Coù thöù baùu nhö yù ôû treân trôøi, coù thöù baùu nhö yù ôû coõi ngöôøi. Chö Thieân phöôùc ñöùc daày neân ngoïc coù coâng naêng ñaày ñuû, ngöôøi phöôùc ñöùc moûng neân ngoïc coù coâng naêng khoâng ñaày ñuû. Ngoïc naøy ñeå trong phoøng xaù, röông hoøm, choã aáy cuõng coù

oai ñöùc. Baùt- nhaõ Ba-la-maät cuõng nhö vaäy, nhö ngoïc baùu nhö yù, coù theå cho ngöôøi taïi gia phöôùc laïc ñôøi naøy, tuøy yù mong muoán; Baùt-nhaõ Ba-la-maät coù theå cho ngöôøi xuaát gia caùi vui giaûi thoaùt ba thöøa; tuøy yù mong caàu. Choã coù ngoïc baùu nhö yù, keû phi nhaân khoâng theå tìm ñöôïc choã tieän lôïi, Baùt-nhaõ Ba-la- maät cuõng nhö vaäy, taâm haønh giaû töông öng vôùi Baùt-nhaõ, thôøi taø aùc La saùt khoâng theå loït vaøo taâm kia laøm trôû hoaïi yù ñaïo, cöôùp maïng soáng trí tueä. Laïi nöõa, choã coù Baùt-nhaõ, ma hoaëc ma daân, ñòa thaàn, Daï-xoa caùc aùc quyû, khoâng theå tìm ñöôïc choã tieän lôïi. Ngoïc nhö yù tröø ñöôïc boán traêm leû boán beänh, boán beänh caên baûn laø phong, nhieät, laïnh vaø hoãn hôïp. Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng tröø ñöôïc taùm möôi boán ngaøn beänh, boán beänh caên baûn laø tham, saân, si, ñaúng phaàn (goàm caû tham, saân, si – ND). Phaàn beänh daâm duïc coù hai möôi moát ngaøn, phaàn beänh saân nhueá coù hai möôi moát ngaøn, phaàn beänh ngu si coù hai möôi moát ngaøn, phaàn beänh ñaúng phaàn coù hai möôi moát ngaøn. Laáy baát tònh quaùn tröø tham duïc, laáy töø-bi taâm tröø saân nhueá, laáy nhaân duyeân quaùn tröø ngu si, chung ba thöù thuoác treân hoaëc quaùn baát tònh, hoaëc quaùn töø-bi, hoaëc quaùn nhaân duyeân tröø beänh ñaúng phaàn. Nhö ngoïc baùu tröø ñöôïc haéc aùm, Baùt-nhaõ cuõng nhö vaäy, tröø ñöôïc haéc aùm ba coõi. Nhö ngoïc baùu tröø ñöôïc nhieät, Baùt-nhaõ cuõng nhö vaäy, tröø ñöôïc nhieät daâm duïc, saân nhueá. Nhö ngoïc baùu tröø ñöôïc laïnh, Baùt-nhaõ cuõng nhö vaäy, tröø ñöôïc laïnh voâ minh, baát tín, baát kính, giaûi ñaõi. Maët trôøi maët traêng ñeàu do caùc baùu thaønh, maët trôøi laøm noùng, maët traêng laøm laïnh, tuy ñeàu coù lôïi ích cho chuùng sinh, song vì khoâng theå goàm heát neân khoâng goïi laø nhö yù. Choã coù ngoïc baùu, caùc raén ñoäc truøng döõ khoâng theå laøm haïi, Baùt-nhaõ cuõng nhö vaäy, ñoäc tham duïc khoâng theå laøm beänh.Neáu coù ngöôøi bò raén ñoäc caén, caàm ngoïc baùu naøy chæ cho xem, lieàn laønh ñoäc, neáu ngöôøi bò ñoäc tham duïc caén, gaëp ñöôïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät, ñoäc tham giaän lieàn

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 59 707

tieâu, nhö Nan-ñaø, Öông-quaät Leâ-ma-la v.v... Ngöôøi coù maét ñau, muø loøa, laáy ngoïc baùu chæ cho xem lieàn laønh beänh; Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng nhö vaäy, coù ngöôøi vì voâ minh, nghi ngôø, hoái haän, ñieân ñaûo taø kieán phaù maét tueä, gaëp ñöôïc Baùt-nhaõ lieàn ñöôïc saùng maét. Nhö ngöôøi bò gheû lôû, ung thö, phuø thuûng, laáy ngoïc baùu chæ cho lieàn heát beänh, Baùt-nhaõ cuõng nhö vaäy, naêm toäi nghòch phong laùc, gaëp ñöôïc Baùt-nhaõ lieàn tieâu. Nhö laáy vaät coù caùc maøu saéc goùi ngoïc ñeå vaøo trong nöôùc, nöôùc tuøy theo ñoù bieán thaønh moät maøu. Baùt-nhaõ cuõng nhö vaäy, haønh giaû ñöôïc theá löïc Baùt-nhaõ, thôøi taâm meàm dòu, khoâng ñaém tröôùc gì, tuøy theo naêm caên tín v.v..., cuõng tuøy theo Boán thieàn, Boán taâm voâ löôïng, Taùm boäi xaû, Taùm thaéng xöù, vaø Möôøi nhaát thieát nhaäp. Laïi nöõa, tuøy tieän hoïc khaép Tu-ñaø-hoaøn, Tö-ñaø-haøm, A-na-haøm, A- la-haùn, Bích-chi Phaät, khoâng coù gì traùi nghòch. Saéc thöù saùu laø saéc hoà thuûy laø, saéc hö khoâng, haønh giaû coù ñöôïc Baùt- nhaõ quaùn caùc phaùp khoâng, taâm cuõng theo ñoù maø khoâng chaáp tröôùc. Nhö vaäy, vaøo heát thaûy caùc phaùp, ñeàu tuøy thuaän khoâng chöôùng ngaïi. Nhö nöôùc hoãn tröôïc,

taïp saéc nhô nhôùp, laáy ngoïc ñeå vaøo, ñeàu trôû neân thanh tònh moät maøu. Baùt-nhaõ cuõng nhö vaäy, ngöôøi coù caùc phieàn naõo, taø kieán, hyù luaän, khuaáy taâm hoãn tröôïc, coù ñöôïc Baùt-nhaõ thì trong saïch moät maøu. Nhö ngoïc nhö yù coù voâ löôïng coâng ñöùc, coâng ñöùc Baùt-nhaõ cuõng nhö vaäy. Nay seõ noùi töôùng rieâng coâng ñöùc Baùt-nhaõ. Ngoïc nhö yù aáy chæ tröø ñöôïc aùc quyû, khoâng theå phaù thieân ma, Baùt-nhaõ tröø ñöôïc caû hai. Ngoïc chæ trò ñöôïc thaân beänh, Baùt-nhaõ trò ñöôïc caû thaân beänh, taâm beänh. Ngoïc chæ tröø ñöôïc beänh ngöôøi maø thaàn trò ñöôïc, coøn Baùt-nhaõ thì trò ñöôïc taát caû beänh maø ngöôøi roàng vaø quyû thaàn khoâng trò ñöôïc; ngoïc chæ trò ñöôïc beänh ñôøi ñôøi töøng trò, coøn Baùt-nhaõ trò ñöôïc beänh töø ñôøi voâ thæ laïi chöa töøng trò ñöôïc. Coù caùc sai bieät nhö vaäy, ngoïc soi ñöôïc choã ñeâm toái coù ñeå noù, coøn Baùt-nhaõ soi ñöôïc taát caû choã toái voâ minh töông öng vôùi phieàn naõo vaø voâ minh baát coïng (töùc voâ minh ñoäc laäp, khoâng töông vôùi phieàn naõo – ND), vaø taát caû söï ngu si haéc aùm khoâng hieåu roõ caùc phaùp. Ngoïc chæ phaù ñöôïc noùng taïi choã ôû, khoâng phaù ñöôïc noùng taïi caùc choã khaùc, coøn söùc Baùt-nhaõ cho ñeán ngoïn löûa ñoát chaùy voâ löôïng theá giôùi luùc kieáp taän, thoåi moät hôi laø taét heát, huoáng gì moät choã noùng! Ngoïc chæ phaù ñöôïc löûa hình chaát, söùc noùng maët trôøi, coøn Baùt-nhaõ tröø ñöôïc söùc noùng cuûa taâm coù ba ñoäc; ngoïc chæ tröø ñöôïc gioù möa, tuyeát laïnh, coøn Baùt-nhaõ tröø ñöôïc khí laïnh cuûa taâm baát tín, baát kính, giaûi ñaõi cuûa chuùng sinh trong möôøi phöông voâ löôïng theá giôùi; ngoïc chæ tröø ñöôïc noïc ñoäc beân ngoaøì, khoâng theå tröø ñöôïc raén

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 59 708

ñoäc boán ñaïi, coøn Baùt-nhaõ tröø ñöôïc hoaøn toaøn caû hai thöù ñoäc aáy; ngoïc khoâng theå tröø ñöôïc taø kieán, coøn Baùt-nhaõ tröø ñöôïc; ngoïc trò ñöôïc maét thòt, coøn Baùt-nhaõ trò ñöôïc maét tueä; ngoïc trò ñöôïc maét thaáy gaàn, coøn Baùt-nhaõ trò ñöôïc maét thaáy xa; ngoïc trò ñöôïc maét thòt, maét thòt khoâng laø ngoïc, coøn Baùt-nhaõ trò ñöôïc maét tueä, maét tueä töùc laø Baùt-nhaõ; ngoïc trò ñöôïc maét thòt, sau beänh laïi phaùt, coøn Baùt-nhaõ trò ñöôïc maét tueä, roát raùo thanh tònh; ngoïc trò ñöôïc gheû laùc, phuø thuûng, coøn Baùt-nhaõ trò ñöôïc thaân aùc taâm aùc. Hoûi: Trong boán thöù beänh, ñaõ goàm taát caû beänh, côù sao coøn noùi rieâng beänh maét. beänh laùc? Ñaùp: Maét laø ñeä nhaát trong thaân, söû duïng raát quyù, cho neân noùi rieâng. ÔÛ trong caùc beänh, beänh laùc raát naëng, do toäi nhaân duyeân ñôøi tröôùc neân khoù trò. Vì vaäy neân noùi laïi. Ngoïc coù theå laøm cho nöôùc hieän maøu tuøy theo maøu saéc cuûa vaät goùi noù, coøn Baùt-nhaõ coù theå laøm cho thieän phaùp tuøy thuaän taâm soá; ngoïc khoâng chuyeån ñöôïc taâm ngöôøi, coøn Baùt-nhaõ chuyeån ñöôïc taâm taùnh öa muoán cuûa taát caû chuùng sinh; ngoïc coù theå laøm cho choã nöôùc boû noù vaøo ñuïc thaønh trong, chöù khoâng phaûi taát caû nöôùc, coøn söùc Baùt-nhaõ coù theå laøm cho taâm ueá tröôïc cuûa saùu giaùc quaùn ñeàu thanh tònh, laïi coù theå laøm cho thanh tònh taâm ueá tröôïc tham giaän cuûa caùc chuùa roàng, chuùa quyû thaàn, chuùa ngöôøi; ngoïc coù theå khieán choã phoøng xaù, hoøm röông chöùa noù khieán cho coù oai ñöùc, coøn söùc Baùt-nhaõ coù theå ñoä voâ soá chuùng sinh trong möôøi phöông voâ löôïng theá

giôùi laøm cho coù oai ñöùc; coâng naêng cuûa ngoïc khi boû vaøo hoøm röông khoâng theå giuùp cho ngöôøi coù ñöôïc coâng naêng tuøy yù, coøn xaù lôïi ñöôïc Baùt-nhaõ huaân tu neân ngöôøi naøo cuùng döôøng chaéc chaén trôû laïi ñöôïc Baùt-nhaõ maø ñöôïc thaønh Phaät. Röông hoøm ñöïng ngoïc aáy ngöôøi phaøm phu quyù, coøn xaù lôïi thì ngöôøi phaøm phu vaø Thaùnh nhaân ñeàu quyù; röông hoøm ñöïng ngoïc, ngöôøi thoï vui theá gian quyù, coøn xaù lôïi caû ngöôøi thoï vui theá gian, xuaát theá gian ñeàu quyù. Baùt-nhaõ laø ví duï ngoïc baùu nhö yù, hoøm röông laø ví duï xaù lôïi. Trong xaù lôïi tuy khoâng coù Baùt-nhaõ song nhôø huaân tu Baùt-nhaõ neân ñöôïc cuùng döôøng. Laïi nöõa, trong Thaùnh phaùp, Baùt-nhaõ laø ñeä nhaát, khoâng gì coù theå ví duï ñöôïc, vì ngöôøi theá gian quyù ngoïc baùu neân laáy ngoïc ví duï. Ngöôøi thaáy ñöôïc ngoïc baùu nhö yù, sôû nguyeän ñeàu thaønh, neáu thaáy choã ñeå ngoïc, cuõng ñöôïc thaønh ñoâi chuùt sôû nguyeän. Haønh giaû cuõng nhö vaäy, roõ ñöôïc nghóa Baùt-nhaõ Ba-la-maät, lieàn ñöôïc vaøo Phaät ñaïo. Neáu thaáy xaù lôïi coù Baùt-nhaõ truù ôû maø cuùng döôøng neân ñöôïc voâ löôïng phöôùc laïc ñôøi naøy ñôøi sau, laâu seõ ñaéc ñaïo. Toång töôùng, bieät töôùng nhö vaäy neân bieát. Hoûi: Neáu Baùt-nhaõ coù coâng ñöùc nhö vaäy, côù sao noùi xaù lôïi laø truù xöù

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 59 709

cuûa naêm Ba-la-maät vaø Trí nhaát thieát chuûng neân ñöôïc cuùng döôøng? Ñaùp: Tröôùc ñaõ noùi trong heát thaûy phaùp, Baùt-nhaõ laø ñaàu, laø daãn ñaïo saùng suoát; thí nhö vua ñeán, chaéc chaén coù keû tuøy tuøng, chæ noùi vua laø coù ñuû caùc ngöôøi khaùc. Taùn thaùn Baùt-nhaõ Ba-la-maät, nghóa naøy tröôùc ñaõ noùi. KINH: Laïi nöõa, Baïch ñöùc Theá Toân! Coù hai phaùp töôùng laø töôùng caùc phaùp höõu vi vaø töôùng caùc phaùp voâ vi. Theá naøo laø töôùng caùc phaùp höõu vi? Ñoù laø trí tueä ñoái vôùi noäi khoâng, cho ñeán trí tueä ñoái vôùi voâ phaùp höõu phaùp khoâng; trí tueä ñoái vôùi Boán nieäm xöù cho ñeán trí tueä ñoái vôùi Taùm Thaùnh ñaïo phaàn; trí tueä ñoái vôùi Möôøi löïc Phaät, Boán ñieàu khoâng sôï, Boán trí voâ ngaïi, Möôøi taùm phaùp khoâng chung; trí tueä ñoái vôùi phaùp laønh chaúng laønh; trí tueä ñoái vôùi phaùp höõu laäu phaùp voâ laäu; trí tueä ñoái vôùi phaùp theá gian phaùp xuaát theá gian, aáy goïi laø töôùng caùc phaùp höõu vi. Theá naøo goïi laø töôùng caùc phaùp voâ vi? Ñoù laø töï taùnh caùc phaùp khoâng sinh khoâng dieät, khoâng truï khoâng dò, khoâng nhô khoâng saïch, khoâng taêng khoâng giaûm. Theá naøo goïi laø töï taùnh caùc phaùp? Caùc phaùp khoâng coù taùnh gì, ñoù laø töï taùnh caùc phaùp; aáy goïi laø töôùng caùc phaùp voâ vi. Baáy giôø Phaät baûo Thích-ñeà-hoaøn nhôn: Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Kieàu- thi-ca! Chö Phaät quaù khöù, nöông Baùt-nhaõ Ba-la-maät chöùng ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, ñeä töû chö Phaät quaù khöù cuõng nöông Baùt-nhaõ Ba-la-maät maø chöùng ñöôïc Tu-ñaø-hoaøn cho ñeán A-la-haùn, Bích- chi Phaät ñaïo; voâ löôïng voâ soá chö Phaät vò lai, hieän taïi trong möôøi phöông, nhaân nôi Baùt-nhaõ Ba-la-maät chöùng ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc; ñeä töû chö Phaät vò lai, hieän taïi cuõng nhaân nôi Baùt-nhaõ Ba-la-maät, chöùng ñöôïc Tu-ñaø-hoaøn ñaïo cho ñeán Bích-chi Phaät ñaïo. Vì sao? Vì trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät coù noùi roäng nghóa ba thöøa.

Nhöng ñaây vì noùi phaùp voâ töôùng, vì phaùp khoâng sinh khoâng dieät, vì phaùp khoâng nhô khoâng saïch, vì phaùp khoâng laøm khoâng khôûi, khoâng vaøo khoâng ra, khoâng taêng khoâng giaûm, khoâng laáy khoâng boû; ñaây noùi nhö vaäy laø theo theá tuïc, chöù khoâng phaûi theo ñeä nhaát nghóa. Vì sao? Vì Baùt-nhaõ chaúng phaûi bôø naøy, chaúng phaûi bôø kia, chaúng phaûi cao chaúng phaûi thaáp, chaúng phaûi baèng chaúng phaûi khoâng baèng, chaúng phaûi töôùng, chaúng phaûi voâ töôùng, chaúng phaûi theá gian chaúng phaûi xuaát theá gian, chaúng phaûi höõu laäu chaúng voâ laäu, chaúng phaûi höõu vi chaúng phaûi voâ vi, chaúng phaûi thieän chaúng phaûi baát thieän, chaúng phaûi quaù khöù, chaúng phaûi vò lai, chaúng phaûi hieän taïi. Vì sao? Kieàu-thi-ca! Vì Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng thuû laáy phaùp Thanh-vaên,

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 59 710

Bích-chi Phaät, cuõng khoâng boû phaùp phaøm phu. Thích-ñeà-hoaøn nhôn baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Boà-taùt ma-ha-taùt tu haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, bieát heát thaûy taâm chuùng sinh, cuõng khoâng thuû ñaéc chuùng sinh, cho ñeán khoâng thuû ñaéc keû bieát, keû thaáy. Boà-taùt aáy khoâng thuû ñaéc saéc, khoâng thuû ñaéc thoï, töôûng, haønh, thöùc; khoâng thuû ñaéc maét cho ñeán yù; khoâng thuû ñaéc saéc cho ñeán phaùp; khoâng thuû ñaéc thoï do nhaõn vaø xuùc laøm nhaân duyeân sinh ra cho ñeán thoï do yù vaø xuùc laøm nhaân duyeân sinh ra; khoâng thuû ñaéc Boán nieäm xöù cho ñeán Möôøi taùm phaùp khoâng chung; khoâng thuû ñaéc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, khoâng thuû ñaéc Phaät phaùp, khoâng thuû ñaéc Phaät. Vì sao? Vì Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng vì thuû ñaéc phaùp neân xuaát hieän. Vì sao? Vì Baùt-nhaõ Ba- la-maät taùnh khoâng coù gì, khoâng theå coù ñöôïc, naêng ñaéc sôû ñaéc vaø hai choã nöông taùnh töôùng ñeàu khoâng, khoâng theå coù ñöôïc. Phaät baûo Thích-ñeà-hoaøn nhôn: Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Kieàu-thi-ca! Nhö lôøi oâng noùi, Boà-taùt ma-ha-taùt suoát ñôøi tu hoïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät, chöùng Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc coøn khoâng theå coù ñöôïc, huoáng gì coù theå chöùng ñaéc Boà-taùt vaø phaùp Boà-taùt. Baáy giôø Thích-ñeà-hoaøn nhôn baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Boà-taùt ma-ha-taùt chæ tu hoïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät, khoâng tu hoïc caùc Ba-la- maät khaùc chaêng? Phaät baûo Thích-ñeà-hoaøn nhôn: Kieàu-thi-ca! Boà-taùt tu hoïc saùu Ba-la-maät, vì khoâng coù sôû ñaéc. Tu Thí Ba-la-maät, khoâng sôû ñaéc ngöôøi cho, khoâng sôû ñaéc ngöôøi nhaän, khoâng sôû ñaéc taøi vaät. Tu Giôùi Ba-la-maät, khoâng sôû ñaéc giôùi, khoâng sôû ñaéc ngöôøi giöõ giôùi, khoâng sôû ñaéc ngöôøi phaù giôùi, cho ñeán tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät, khoâng sôû ñaéc trí tueä, khoâng sôû ñaéc ngöôøi trí tueä, khoâng sôû ñaéc ngöôøi khoâng trí tueä. Kieàu-thi-ca! Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu boá thí coù Baùt-nhaõ Ba-la-maät laøm daãn ñaïo saùng suoát neân ñaày ñuû ñöôïc Thí Ba-la-maät; Boà-taùt ma-ha- taùt khi tu trì giôùi coù Baùt-nhaõ Ba-la-maät laøm daãn ñaïo saùng suoát neân ñaày ñuû ñöôïc Giôùi Ba-la-maät; Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu nhaãn nhuïc coù Baùt-nhaõ Ba-la-maät laøm daãn ñaïo saùng suoát neân ñaày ñuû ñöôïc Nhaãn nhuïc Ba-la- maät; Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu tinh taán coù Baùt-nhaõ Ba-la-maät laøm daãn ñaïo saùng suoát neân ñaày ñuû ñöôïc

Tinh taán Ba-la-maät; Boà-taùt ma-ha-taùt khi tu thieàn coù Baùt-nhaõ Ba-la-maät laøm daãn ñaïo saùng suoát neân ñaày ñuû ñöôïc Thieàn Ba-la-maät; Boà-taùt ma-ha-taùt khi quaùn caùc phaùp coù Baùt-nhaõ Ba- la-maät laøm daãn ñaïo saùng suoát neân ñaày ñuû ñöôïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Taát caû phaùp vì khoâng coù sôû ñaéc, ñoù laø saéc cho ñeán Trí nhaát thieát chuûng. Kieàu-thi-ca! Thí nhö caùc caây trong coõi Dieâm-phuø-ñeà, coù nhöõng

hoa, nhöõng laù, nhöõng quaû, nhöõng maøu saéc khaùc nhau maø boùng cuûa noù khoâng sai khaùc. Cuõng nhö vaäy, caùc Ba-la-maät vaøo trong Baùt-nhaõ Ba-la- maät laø Trí nhaát thieát chuûng khoâng coù sai khaùc, vì khoâng coù sôû ñaéc. Thích-ñeà-hoaøn nhôn baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaønh töïu coâng ñöùc lôùn. Baïch ñöùc Theá Toân! Baùt-nhaõ Ba-la- maät thaønh töïu taát caû coâng ñöùc. Baïch ñöùc Theá Toân! Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaønh töïu voâ löôïng coâng ñöùc, thaønh töïu voâ bieân coâng ñöùc lôùn, thaønh töïu coâng ñöùc voâ ñaúng. Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu coù thieän nam töû, thieän nöõ nhaân cheùp quyeån kinh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, cung kính, cuùng döôøng, toân troïng, taùn thaùn, höông hoa cho ñeán phan loïng, nhôù nghó ñuùng nhö lôøi Baùt-nhaõ Ba-la-maät noùi, vaø coù thieän nam töû, thieän nöõ nhaân cheùp quyeån kinh Baùt-nhaõ Ba-la- maät cho ngöôøi khaùc, phöôùc naøo nhieàu hôn? Phaät daïy Thích-ñeà-hoaøn nhôn: Kieàu-thi-ca! Ta laïi hoûi oâng, tuøy yù oâng ñaùp: Neáu coù thieän nam töû, thieän nöõ nhaân cuùng döôøng xaù lôïi chö Phaät, cung kính, toân troïng, taùn thaùn, hoa höông cho ñeán phan loïng, vaø neáu laïi coù ngöôøi chia xaù lôïi nhoû baèng haït caûi cho ngöôøi khaùc, khieán cuùng döôøng cung kính, toân troïng, taùn thaùn, hoa höông cho ñeán phan loïng, thì phöôùc naøo nhieàu hôn? Thích-ñeà-hoaøn nhôn baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Nhö nghóa con ñaõ ñöôïc nghe trong phaùp Phaät daïy: Coù thieän nam töû, thieän nöõ nhaân töï cuùng döôøng xaù lôïi, cho ñeán phan loïng; vaø neáu laïi coù ngöôøi chia xaù lôïi nhoû baèng haït caûi cho ngöôøi khaùc, khieán cuùng döôøng, thì phöôùc aáy raát nhieàu. Baïch ñöùc Theá Toân! Phaät thaáy phöôùc aáy lôïi ích chuùng sinh neân vaøo Kim cang Tam-muoäi, ñaäp naùt thaân Kim cang laøm thaønh maït xaù lôïi. Vì sao? Vì sau khi Phaät dieät ñoä, coù ngöôøi cuùng döôøng xaù lôïi cho ñeán nhoû baèng haït caûi, phöôùc baùu aáy voâ bieân cho ñeán ñöôïc heát khoå. Phaät baûo Thích-ñeà-hoaøn nhôn: Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Kieàu-thi-ca! Neáu thieän nam töû, thieän nöõ nhaân, cheùp quyeån kinh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, cuùng döôøng, cung kính, höông hoa cho ñeán phan loïng vaø neáu laïi coù ngöôøi cheùp quyeån kinh Baùt-nhaõ Ba-la-maät cho ngöôøi khaùc, khieán hoïc thì thieän nam töû, thieän nöõ nhaân aáy phöôùc raát nhieàu. Laïi nöõa, Kieàu-thi-ca! Thieän nam töû, thieän nöõ nhaân ñuùng nhö nghóa lyù Baùt-nhaõ Ba-la-maät ñem noùi cho ngöôøi khaùc, khai thò, phaân bieät laøm cho deã hieåu thì thieän nam töû, thieän nöõ nhôn aáy coâng ñöùc hôn thieän nam töû, thieän nöõ nhaân tröôùc. Neân xem ngöôøi giaûng cho nghe Baùt-nhaõ Ba- la-maät nhö Phaät vaø nhö ngöôøi coù phaïm haïnh cao thaéng. Vì sao? Vì neân bieát Baùt-nhaõ Ba-la-maät chính laø Phaät, Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng khaùc

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 59 712

Phaät, Phaät khoâng khaùc Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Chö Phaät quaù khöù, vò lai, hieän taïi ñeàu tu hoïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät maø ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc vaø thaønh ngöôøi phaïm haïnh cao thaéng. Ngöôøi phaïm haïnh cao thaéng laø ñòa vò baát thoái. Boà-taùt ma-ha-taùt cuõng hoïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät seõ chöùng ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc; ngöôøi Thanh-vaên hoïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät chöùng ñöôïc ñaïo A-la-haùn, ngöôøi caàu ñaïo Bích- chi Phaät hoïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät chöùng ñöôïc ñaïo Bích-chi Phaät; Boà-taùt cuõng hoïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät vaøo Boà-taùt vò. Vì vaäy, Kieàu-thi-ca! Thieän nam töû, thieän nöõ nhaân muoán cuùng döôøng Phaät hieän taïi, cung kính, toân troïng, taùn thaùn, hoa höông cho ñeán phan loïng, haõy cuùng döôøng Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Ta thaáy lôïi ích aáy, neân khi môùi chöùng Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, ta nghó nhö vaày; Ai laø ngöôøi ñaùng ñöôïc cuùng döôøng, cung kính, toân troïng, taùn thaùn, nöông döïa? Kieàu-thi-ca! Ta khoâng thaáy trong taát caû theá gian, hoaëc trôøi, hoaëc ma, hoaëc Phaïm, hoaëc Sa-moân, Baø- la-moân coù ai baèng Ta, huoáng gì hôn Ta! Ta töï suy nghó: Phaùp naøy do Ta chöùng ñöôïc, ñeå töï mình laøm Phaät, vaäy Ta cuùng döôøng phaùp aáy, cung kính toân troïng, taùn thaùn, an truù nöông töïa phaùp aáy. Phaùp aáy laø gì? Laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät vaäy. Kieàu-thi-ca! Ta töï cuùng döôøng Baùt-nhaõ Ba-la-maät, cung kính, toân troïng, taùn thaùn roài, an truù, nöông töïa phaùp, huoáng gì thieän nam töû, thieän nöõ nhaân, muoán chöùng ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc maø khoâng cuùng döôøng Baùt-nhaõ Ba-la-maät, cung kính, toân troïng, taùn thaùn, höông hoa, anh laïc, cho ñeán phan loïng. Vì sao? Vì töø Baùt-nhaõ Ba-la- maät sinh caùc Boà-taùt ma-ha-taùt, töø Boà-taùt ma-ha-taùt sinh ra chö Phaät. Vì vaäy Kieàu-thi-ca! Thieän nam töû, thieän nöõ nhaân, neáu caàu Phaät ñaïo, neáu caàu Bích-chi Phaät, neáu caàu ñaïo Thanh-vaên ñeàu neân cuùng döôøng Baùt- nhaõ Ba-la-maät, cung kính, toân troïng, taùn thaùn, höông hoa cho ñeán phan loïng. LUAÄN: Hoûi: Nhaân duyeân gì neân noùi töôùng phaùp höõu vi, phaùp voâ vi? Ñaùp: Ñeá-thích taùn thaùn Baùt-nhaõ Ba-la-maät bao goàm heát thaûy phaùp. ÔÛ ñaây muoán noùi nhaân duyeân aáy. Töôùng phaùp höõu vi laø Möôøi taùm khoâng, Ba möôi baûy phaåm, cho ñeán Möôøi taùm phaùp khoâng chung. Löôïc noùi laø phaùp laønh phaùp chaúng laønh, cho ñeán phaùp theá gian, xuaát theá gian, aáy goïi laø phaùp höõu vi. Vì sao? Vì ñoù laø töôùng coù taïo taùc, tröôùc khoâng coù nay coù, coù roài laïi khoâng. Traùi vôùi ñaây töùc laø töôùng phaùp voâ vi. Töôùng hai phaùp aáy ñeàu bao goàm trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 59 713

Phaùp laønh höõu vi laø, choã tu haønh, phaùp voâ vi laø choã nöông töïa. Coøn phaùp voâ kyù, phaùp chaúng laønh, vì lìa boû neân khoâng noùi. Ñaáy laø choã hoïc cuûa Boá taùt môùi phaùt taâm. Neáu coù ñöôïc söùc phöông tieän cuûa Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Phaùp laønh höõu vi laø choã tu haønh, phaùp voâ vi laø choã nöông töïa. Coøn phaùp voâ kyù, phaùp chaúng laønh, vì lìa boû neân khoâng noùi. Ñaáy laø choã hoïc cuûa Boà-taùt môùi phaùt taâm. Neáu coù ñöôïc söùc phöông tieän cuûa

Baùt-nhaõ Ba- la-maät, neân vaøo voâ sinh nhaãn, thì chaúng öa phaùp laønh, chaúng gheùt phaùp xaû, khoâng lìa phaùp höõu vi maø coù phaùp voâ vi, theá neân khoâng nöông töïa Nieát-baøn. Vì vaäy trong Kinh noùi: Trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät ñaõ noùi roäng ba thöøa, vì duøng phaùp voâ töôùng neân khoâng sinh khoâng dieät. Theo theá ñeá neân noùi nhö vaäy, chaúng phaûi theo ñeä nhaát nghóa. Boà-taùt tu hoïc thaät töôùng caùc phaùp, tuy quaùn taâm heát thaûy chuùng sinh cuõng khoâng thuû ñaéc chuùng sinh, tuy tu hoïc heát thaûy phaùp cuõng khoâng thuû ñaéc heát thaûy phaùp. Vì sao? Vì ñöôïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng sôû ñaéc. Phaät aán khaû lôøi taùn thaùn kia, Boà-taùt thöôøng taäp haïnh aáy, cho ñeán khi chöùng ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc maø coøn khoâng coù sôû ñaéc, huoáng gì phaùp khaùc! Taâm Ñeá-thích nghó raèng: Neáu Baùt-nhaõ laø phaùp roát raùo thì ngöôøi tu chæ tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät laø ñuû, caàn gì tu phaùp khaùc? Phaät ñaùp: Boà-taùt tu Saùu Ba-la-maät, vì duøng phaùp Baùt-nhaõ Ba-la- maät khoâng sôû ñaéc hoøa hôïp, aáy töùc laø tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Neáu chæ tu Baùt-nhaõ, khoâng tu naêm phaùp kia thôøi coâng ñöùc khoâng ñaày ñuû, khoâng ñeïp khoâng dieäu; thí nhö ngöôøi ngu khoâng bieát, aên uoáng ñuû thöù, nghe noùi muoái laø chuû trong caùc vò, lieàn aên thuaàn muoái, maát muøi vò laïi bò hoïa. Ngöôøi tu cuõng nhö vaäy, muoán tröø taâm nhieãm ñaém, chæ tu Baùt-nhaõ, laïi rôi vaøo taø kieán, khoâng theå taêng taán phaùp laønh; neáu hoøa hôïp vôùi naêm Ba-la- maät thì coâng ñöùc ñaày ñuû. Nghóa vò ñieàu hoøa thích hôïp, tuy coù caùc haïnh hoøa hôïp maø Baùt-nhaõ laø chuû. Neáu boá thí v.v... maø lìa Baùt-nhaõ Ba-la-maät thì coù caùc sai bieät, neáu ñeán trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät thì chæ moät töôùng, khoâng coù sai bieät. Thí nhö ao A-na-baø-ñaït-ña ôû coõi Dieâm-phuø-ñeà chia ra boán doøng soâng lôùn, moãi soâng lôùn coù naêm traêm soâng nhoû chaûy veà, ñeàu vaøo bieån caû, thì maát teân goác, bieán thaønh moät vò, khoâng coù sai khaùc. Laïi nhö caây coái, nhaønh laù hoa quaû, maøu saéc khaùc nhau, maø boùng thì khoâng khaùc. Hoûi: Boùng cuõng coù sai khaùc, caây lôùn boùng lôùn; caønh, laù, hoa, quaû hình thuø lôùn nhoû khaùc nhau, laøm sao khoâng khaùc? Ñaùp: Che aùnh saùng neân coù boùng hieän ra, choã khoâng saùng thôøi goïi

laø boùng, boùng aáy khoâng laáy hình thuø lôùn nhoû laøm yù nghóa. Hoûi: Tu haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, thoï trì, tuïng ñoïc cho ñeán nhôù nghó ñuùng, vieäc aáy khoù; coøn cheùp, caát giöõ quyeån kinh Baùt-nhaõ cho ngöôøi khaùc, laø deã, coâng ñöùc coøn khoâng theå baèng, laøm sao noùi hôn? Ñaùp: Rieâng mình ñoïc, tuïng, nhôù nghó ñuùng tuy khoù, hoaëc vì taâm chaáp ngaõ neân coâng ñöùc nhoû, coøn cheùp quyeån kinh cho ngöôøi khaùc maø coù taâm ñaïi bi, laøm nhaân duyeân cho Phaät ñaïo, khoâng coù taâm chaáp ngaõ, neân coâng ñöùc lôùn. Nhö Phaät hoûi Ñeá-thích: Neáu ngöôøi töï mình cuùng döôøng xaù lôïi, laïi coù ngöôøi laáy xaù lôïi cho ngöôøi baûo cuùng döôøng, phöôùc aáy nhieàu theá naøo? Ñaùp raèng: Cho ngöôøi khaùc, baûo hoï cuùng döôøng ñöôïc phöôùc nhieàu, vì ñem töø taâm khoâng chaáp ngaõ maø cho. Phaät tuy khoâng duøng phöôùc ñöùc, song thaáy coù lôïi ích lôùn cho chuùng sinh nhö vaäy, neân vaøo Kim cang Tam-muoäi, töï laøm naùt thaân

mình thaønh nhieàu maûnh xaù lôïi. Hoûi: Neáu phöôùc ñöùc coát ôû taâm, caàn gì Phaät laøm naùt thaân mình ra thaønh xaù lôïi nhoû baèng haït caûi, baûo ngöôøi cuùng döôøng? Ñaùp: Loøng tin thanh tònh töø hai nhaân duyeân sinh: 1. Beân trong nhôù nghó ñuùng. 2. Beân ngoaøi coù ruoäng phöôùc toát. Thí nhö coù gioáng luùa toát, ruoäng laïi phì nhieâu, thaâu hoaïch chaéc chaén nhieàu. Theá neân taâm tuy toát phaûi nhaân nôi xaù lôïi, vaäy sau môùi ñöôïc quaû baùo lôùn. Phaät ñaõ aán khaû lôøi kia, laïi coøn töï noùi: Coù ngöôøi vieát cheùp quyeån kinh cho ngöôøi, laïi coù ngöôøi ôû giöõa ñaïi chuùng giaûi roäng nghóa kia. Phöôùc aáy hôn ngöôøi tröôùc, neân xem ngöôøi aáy nhö Phaät, hoaëc gaàn Phaät. Nhö Phaät hoaëc gaàn Phaät nghóa nhö tröôùc noùi. Phaät do hai nhaân duyeân laøm chöùng nghóa Baùt-nhaõ Ba-la-maät laø toái thaéng: 1. Thaùnh nhaân ba ñôøi hoïc trong ñoù maø thaønh Thaùnh ñaïo. 2. Ta do phaùp aáy neân ñöôïc thaønh baäc Thaùnh voâ thöôïng. Ta nay trôû laïi toân thôø chieâm ngöôõng phaùp aáy. Phaùp laø thaät töôùng caùc phaùp, töùc Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Kieàu-thi-ca! Ta khoâng coøn caàu gì, maø vaãn suy toân cuùng döôøng Baùt- nhaõ Ba-la-maät, huoáng gì thieän nam töû maø khoâng laáy caùc thöù cuùng döôøng cuùng döôøng Baùt-nhaõ Ba-la-maät. ÔÛ ñaây noùi nhaân duyeân raèng: Baùt-nhaõ Ba-la-maät laø nhaân duyeân caên baûn cuûa Boà-taùt, Boà-taùt laø nhaân duyeân caên baûn cuûa chö Phaät, chö Phaät laø nhaân duyeân vui lôïi ích lôùn cuûa taát caû theá gian. Theá neân ngöôøi Thanh-vaên, Bích-chi Phaät, muoán mau ñöôïc an oån, haønh giaû vaøo ba cöûa giaûi thoaùt, coøn cuùng döôøng Baùt-nhaõ Ba-la-maät,

huoáng gì Boà-taùt! Ñoà cuùng döôøng laø nhaát taâm nghe, thoï trì, cho ñeán nhôù nghó ñuùng, vaø duøng höông hoa cho ñeán phan loïng cuùng döôøng.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.